

Redacția
Str. Prundului Nr. 15
Administrația
Str. Prundului Nr. 4.

GLASUL ARDEALULUI

Abonamentul
până la sfârșitul acestui an
5 corane.
Exemplarul 20 fieri.

Apare zilnic sub conducerea unui comitet de redacție.

Organul Sfatului național român din Țara Bârsel

Nașterea lui Christos.

(c.) Sunt 1919 ani, de când în Vileem s'a născut Dumnezeuul Fiu al fecioarei Maria și al tâmplarului din Nazaret.

De 1919-ori pământul a făcut o colul soarelui prin gurile fără început și fără sfârșit ale Universului și Timpul se va depăna înainte din adâncurile necuprinse și fără hotar, pânăce învățătura Lui singură și sublimă, va fi pe deplin înțeleasă. Ea e eternă și în afară de timp și spaț.

Blandă Lui Evanghelie are să lupte împotriva ignoranței și răutății — cei mai îndărătnici și mai tenaci dușmani ai fetei omenști.

Dar inamicul răpus de iertătoarea Lui înțelepciune, nu mai învie! Învingerea Lui e întotdeauna definitivă!

Zimbetul Lui dulce din ieslea dela Vileem a rănit de moarte privilegiul nașterii. El a spus așa de gingaș și de nevinovat, că înțelepciune și virtute se poate ridica din treapta cea mai umilă. El nu și-a ales învățării după castă și familie, ci din rândul micilor pescari. Fiecare vorbă și faptă a Lui a fost un viu protest împotriva nedreptății sociale și El a proclamat adeverata egalitate a sufletelor.

Abia azi pricepem măreția Cu-vântului dar vai, suntem încă departe de înfăptuirea lui. Și ce nerușinata minciună! Adevese tocmai asuprirea cea mai tirană l-a luat mai des în numele deșert!

Abia azi înțelegem, că bunurile pământeste împărțite în mod inegal, duc la desastroz omenei. Prea îngărămădie la unii, ele zidesc patul tenei, în care se nasc desfrânarea, voluptatea și în urmă degenerarea; iar lipsa alții, dă naștere mizeriei, ignoranței și mai pe urmă crimei.

"Tatăl nostru" repetăm de sute de ani și vai, mai sunt încă atâția, cari rolesc aceste cuvinte cu-o evlavie de vulpe; mai sunt încă atâția, cari nu văd în de-aproapele, un frate, fiu al aceluiași Părinte, ci un isivor de câștig, o ființă de exploatat. Omenirea va avea să ureze încă mult Calvarul spinos al suferințelor, până când legea iubirii va așeza în tocmirile ei drepte.

„Că ce folos este omului, de ar dobândi lumea toată, iar sufletul său își va pierde? sau ce va da omul schimb pentru sufletul său?”

Iar mai departe: „și chemând

pe cei doisprezece ucenici ai săi, le-a dat puterea asupra duhurilor celor necurate, ca să le scoată pe ele și să tămăduiască toată neputința.”

Iată a doua învățătură a Evangheliei, învățătură, care a dezrobât spiritul omenesc de frica duhurilor necurate. Ea a adus balsam pe sufletele antice, chinute de răzburarea unor zei răutăcioși și nedrepti.

Sublimele cuvinte sunt începutul luptei împotriva necunoscutului și a ignoranței — luptă, care va dura încă multă vreme. Ele spun așa de limpede, că prejudețiile, cari vorbesc spiritului omenesc, trebuiesc stăpinate și să nu ne fie toamnă de stăli și strigoii, de cei politici ca și de cei ai superstiției — căci ei nu sunt.

Ele „mai înseamnă, că cel mai mare bun, este sufletul. Pe el să nu-l pierdem, ci să-l curățim de duhurile necurate ale ignoranței și răutății și să-l stăpânim. Aici zace cea mai sublimă învățătură a blândului Isus. Înainte de-a putea stăpâni pe alții și forțele naturii, să ne stăpânim pe noi înșine. Numai acel poate fi chemat să conducă pe alții, care a învins mai întâi în cea mai grea luptă: care s'a învins pe sine, curățându-și sufletul de răutate și ignoranță.”

Neamul omenesc va sărbători încă de multe-ori nașterea Dumnezeului om, pânăce se va pătrunde pe deplin de duhul sfânt al învățăturilor sale.

Dar suntem în ascensiune!

Cruntul despotism al „fatum”-ului și al atâtor zei răutăcioși, mici și nedrepti a pierit, înghițit de gurile imense ale eternului Timp; a pierit și sufletul și-a cucerit triumfător libertatea și independența.

Dar ciudați! De puternicii tirani ai Olimpului omul s'a scăpat mai repede, decât de micii asupritori, ieșiți dintre semenii săi. Dar și aceștia sunt pe ducă. Asistăm la declinul lor, care va fi definitiv și irevocabil.

Șatucci sufletul omenesc va avea să se învingă numai pe sine.

Fiecare serbare a nașterii mântuitorului, ne va afla din ce în ce mai aproape de ideea de perfecțiune a Evangheliilor.

Azi două stele s'au coborât deasupra caselor noastre sărace; una, descoperită de magii dela Răsărit, care ne întârea în fiecare an în cre-

dință, că va sosi și cea de-a doua: a izbăvirii noastre naționale.

După lungi veacuri de jale, avem îndoia bunărie, care ne plădăste însutit toate suferințele.

Intre două vieți.

Reproducem din ziarul „Dacia” cu deosebită plăcere acest admirabil articol: A dat Dumnezeu și ne-am văzut strâni izolată, în dreptele noastre hotare.

Mai înainte, când, din răguitește-ținutul, venisui aici, în „țara cea liberă”, frații noștri așa de risipiți, ziceau cu lacrimi în glas: „Am venit la voi” Și tot așa ziceam noi cei de-aici, când ne dăceam să-i vedem la ei acasă, în țara cea robită, pe pământul aflat ai stîntelor lor îndurări. Iată că, în sfârșit, a sosit și ziua cea mult așteptată și cu multă durere plătită când—ori unde neam afla, în București ca și'n Alba-Iulia, în Chișinău ca și'n Cernăuți, să putem zice cu toții: Suntem la noi! — Ziua aceasta era de mult desprinsă din crugul vremii, precum și surparea zidului care ne despărțea era de mult periclită; căci nu e pu laume organizație politică, sau socială, în care cel diutăr an de silințio să nu însemne și începutul prăbușirii ei.

Jeritele oamenilor sunt florile cari se aruncă în calea dreptății. Intre cele pe cari le aruncăm noi azi, în calea dreptății noastre, sunt și flori: culesse pe câmpia dela Turda... Singura această amintire ar trebui să înghete cuvântul pe buzele celor ce cu atâta ușurință ne vorbesc de noroc, în aceste zile de „dreaptă răsplătire. Noi n'am cerut noroc, și nici nu l-am avut vre-odată. Cu sânge și cu lacrimi ni-am plătit fe care clipă de bucurie — rari scăpărări, o așa de rari în noaptea durerilor noastre! Și lucrul acesta nici un Român n'ar trebui să-l uite, îndărătul strălucite biruințe pe care-o sărbătorim, au stat legimile de mucenici — toată oastea cea nevătăzată a trecutului nostru a stat mereu sub arme — în Jiu ca și în Mureș; căci, pentru orice isbândă mare, morții unui neam se scoală și luptă umăr la umăr cu cei vii.

„Greș” îndelungată a fost lupta, și mari au fost jertifele ce ni le-a cerut. Dar precum stejarul își desvolcă ramurile de afară treptat și asemănător cu rădăcinile dia pământ, tot așa în sufletul nostru, cu fiecare jertfă nouă care ne leagă de trecut, răsară o speranță nouă care ne avântă spre viitor.

Întră cumplită ce părea că nu se mai sfârșește, a fost vinea noastră din trecut. Vicol după vicol au bătuit și uprinsurile și sufletele noastre. E o jale

când te gândești ce de puteri s'au risipit zadarnic, ce de porniri bune au amorțit în noi de gerul nepăsării, la care fatal trebuia să ne ducă și politica pe care-am făcut-o, cu nesfârșitele ei certuri pentru putere și presa, pe care am avut-o, cu toată ei lipsă de pregătire, de seriozitate și de orice sentiment de răspundere, în felul cum a înțeles să-și îndeplinească însemnata ei chemere.

Acum iată să desprimăvărează. Toate neamurile pământului fremătă de nerăbdare marilor prefeceri. Sufletul poporului nostru, sângerând încă de rănile vechel viești, așteaptă ca o arătură proaspătă, sămânța bine-cuvântată, din care va răsări viața cea nouă. Ești sămânătorilor!

Al. Vlahuță.

Vrem egalitate!

de Dr. Aurel Dobrescu.

După nemăsuratele jertfe aduse de Români și de aliați lor, peste câteva luni vom fi stăpâni pe pământul românesc dintre Nistru și Tisa.

Decerți de-arândul răposatele puteri centrale ne-au supt aproape toată viața economică. Dincolo de Carpați ne-au ferecat prin aplicarea nelegală a convenției economice din 1876-6 și prin exploatarea hoțescoasă organizată de capitalul german. Dincăoace de munți, prin metoda de a-lua Românului cât de mult și de a întrebuința banul împotriva „mizerii plebe contribuente”.

Și acum, când în sfârșit ajungem noi stăpâni pe pământul nostru, în aurim pe conecțiile noastre strigând la toate privilegiile mari: Egalitate și Iar Egalitate.

Ei bine, asta nu se poate Domnilor! Noi, cari am fost martorii nenumăraților fărâdelești, îi invităm pe judecătorii imparțial să vină cu noi în sătulețele și cătunele din văile și munții noștri, unde bietul român și înainte de război trăia în cea mai neagră miserie, iar acum nu-și poate frîgheba gospodăria prădată. Îi invităm să vină cu noi în puținele ateliere mici industriale și în sărăcioasele prăvăliișoare românești, ale căror modești proprietari înainte de război luptau cu concurența neomenoasă „System Hottentotten”, iar în decursul războiului au plecat să-și facă datoria, căcepe n'a făcut comerțiantul străin, îmbrăcat în trei păături de osânză.

Să vină judecătorii în satele noastre să vadă belugul din gospodăriile străine și pustietatea din coliba Românului. Grajdurile străinului sunt îmbuabate de vite frumoase, scăpate poate prin încredire — de nochiștie; ale noastre urîă a pustietate. Hambarele lor sunt țixite cu cereale; cu hambarele noastre și-au făcut foc, cătantele neamțului. Pivnițele vrăjmașului se resfășă în beuturi! Românul bea doar otrava anilor de pribegie.

Și în astfel de împrejurări veniți și cereți egalitate, îmblânziții noștri concetățeni?

Noi credem că o astfel de egalitate ar fi străjnic de neechitabilă.

Dacă dერიți în mod sincer egalitatea nu vă veți împotrivi când peste câteva luni li vom da și fărânaul nostru o moșie

tot așa de mare ca și a voastră și când li vom ajuta să-și la vite și acareturi colii răspunzătoare. Nu veți privi cu ochi răi dacă li vom pune în posibilitatea de a-și zidi casă tot atât de încălțătoare și igienică cum este a lui Hantz și a lui János. Dacă li vom da meserișul și comerțiantul nostru tot sprâjnii pentru a-li face stăpân pe plața românească. Dacă — stabilimentele industriale, cari azi sunt aproape toate în mâni străine, vor fi romanizate în proporția numărului, de care dispune fiecare naționalitate. Dacă vom insista ca funcționarii pentru Români să fie toți români, iar zecile de mil de funcționari, ce ni s'au octroat cu scopul de a ne desnaționaliza, să plece de unde au fost trimși.

Nu mai dep'aceea, o, pănecoșii reprezentanți ai rasilor privilegiate, voui putea vorbi de măsuri egale.

Libertate vă dăm; cu dăm și frăție-tate, dacă dorii; dar în schimb să ne dați voie să realizăm egalitate.

Oficiale.

Dela Comandamentul 6 Vânători.

Colonelul Endes Antal din Ceikszent-simon dela cercul al VIII de jandmerie reg. fiind găsit în neexecutarea punctului 13 din ordonanța roșie și a punctului 6 din ordonanța albastră, de D-I. Lt. colonel Alecs. Dobre, pe străzile Brașovului a fost arestat și condus la casarma neagră. După 12 ore, p'undui-se în vedere prescripțiile ordonanței, a fost eliberat cu obligațiunea:

- a) de a îmbrăca haina civilă, sau;
- b) a saluta oficerii români dacă contină să poarte uniformă, fiind strict interzis purtarea tricoulorului maghiar în mod ostentativ pe uniformă.

Se ordonă de asemenea ca toți oficerii din armaia „austro-ungară trebuie să aibă bilet de legitimație eliberat de comandantul român și cu care trebuie să se prezinte la fiecare 8 zile spre vedere într'o garizoană, ceea-ce colonelul Endes Antal nu l-a avut găsindu-l în completă vină.

Comandantul Reg. 6 Vânători
Lt. Colonel *Alexandru Dobre.*

Comunicat oficial al Marei Cartier General.

1. În Bucovina și Basarabia situația neschimbată.
2. În Transilvania trupele noastre au intrat în Ocna Sibiului, Șura mică, Sebeș, Miercurea, fiind primite pretutindena cu mare entuziasm.

La Arad și în ținuturile neocupate de Români anarhia e în creștere. Gărzile roșii ungurești terorizează populația, care a cerut din nou intervenția armatei române.

A. T. D.

Cronică internă.

București, 23 Dec. Eri a fost în audiență la palat delegația basarabeană, care a prezentat suveranului actul unirii Basarabiei cu patria mamă. Delegația a fost reținută la dejun.

A. T. D.

București 23 Dec. Prim-ministrul și ministrul de externe *Brătianu* va pleca la Paris, pentru a lua parte la tratativele de pace, cari se vor începe în 13 Ianuarie n.

A. T. D.

București, 23 Dec. Cavalerul de Vlodor a plecat eri în Bucovina. A. T. D.

București, 23 Dec. În consiliul de miniștri (într'eri s'a hotărât înființarea unui nou minister de comerț și de restituire națională.

A. T. D.

București, 23 Dec. Baronul *Fasciotti* ambasadorul Italiei la București dinastiea războiului, și-a reluat activitatea în București.

A. T. D.

Unirea Bucovinei. În urma hotărârei unanime a Congresului general al Bucovinei, înut în Cernăuți, la 15 Noembrie 1918, care a hotărât unirea necondiționată a „Bucovinei — M. S. Regele a semnat decretul prin care Bucovina, în cuprinsul granițelor sale istorice până la Ceremuș, Colaci și Nistru, este și rămâne deapuri unită cu regatul României.

Odată cu decretarea unirei, s'au luat mai multe dispozițiuni cu privire la organizarea administrativă.

În Bucovina rămân în vigoare legile și ordonanțele de până acum.

Ordonanțele în vigoare vor putea fi schimbate de ministrul-delegat al guvernului la Cernăuți.

Bucovina va avea reprezentanți 2 miniștri fără portofoliu.

Unul dintre acești miniștri își va avea reședința la Cernăuți, iar al doilea la București.

Hotărârile Consiliului de miniștri privilegiate la Bucovina se vor lua cerându-se avizul ministrului delegat al guvernului la Cernăuți. Pentru trebuințele Bucovinei se va alcătui un buget.

Pe lângă ministrul delegat al guvernului la Cernăuți se va numi un secretar general.

Pentru administrația Bucovinei se instituie sub conducerea și organizarea ministrului delegat al guvernului la Cernăuți un serviciu administrativ, cuprinzând următoarele secretariate de serviciu și anume pentru:

1. Interne; 2. Justiție; 3. Finanțe; 4. Instrucția publică; 5. Culte; 6. Lucrări publice; 7. Industrie, comerț și îngrijirea socială; 8. Agricultură, domeni și alimentare; 9. Salubritate publică.

Afacerile străine, armaia siguranță generală a Statului, căile ferate, poșta telegrafică, telefonul, circulația fiduciară, vămile și împrumuturile publice în Bucovina vor fi administrate de către administrațiile centrale de resort din București.

Privitor la serviciul siguranței publice în Bucovina, jandarmaria și poliția vor sta la dispoziția ministrului-delegat al guvernului la Cernăuți.

Cronica externă.

Pojon 2 Ian. Cehii au intrat în oraș Miercuri seara la 8 ore; un regiment cehes complet, sub comanda unui colonel italian. Trupele cehi au ocupat imediat edificiile publice și gara, Publicul a rămas surprins, căci numai pe 4 Ianuarie li s'au acceptat. Până acum n'au făcut nici o restricțiune în administrație, cu atât mai mult grijea de siguranța publică. Azi au împuscat 4 gardii roșii, cari devastau prin oraș.

Budapesta 2 Ian. Guvernul maghiar susține, că numai în acel caz putem să ne așteptăm la susținerea ordinii în teritoriile ocupate de Români, dacă trupele române vor sta sub comanda de ofițeri francezi. Părea ceasta guvernul a comunicat-o și generalului Berthelot. După nota guvernului ar fi să ajungă sub conducerea ofițerilor francezi următoarele orașe: Cluj, Alba-Iulia, Mureșoara, Bistrița, Reghinul-săseț, Mureș-ulioara, Gyergyó-Szt.-Miklós, Csicsereda, Odorhei, Brașov, Făgăraș, Iașiulău, Dicsőszentmárton Sibiu, Alud, Teșo, Copșa-mică, Petroșeni, Deva, Lugos, Caransebeș, Orșova, Lipova, Timișoara, Verșej, Reșița, Biserica albă, Panciova, Bacicherecul-mare, Chichinda-mare, Oradea-mare, Marghita, Carel-mari, Sătmar, Sighetul Marmajel, Bala mare și Dej.

Paris 2 Ian. Wilson cu soția au plecat în 1 Ianuarie la Roma, de unde se vor întoarce la 7 Ianuarie în Paris.

Londra 2 Ian. Delegații englezi la conferința de pace sunt: Lloyd George, Balfour și Bonar Law. Pe lângă ei: Lord Harding, William Tyrrell, Lewis, Mollet (atacările turcești), Esmo Howard, (atacările nord-europene), Ralph Paget (atacările balcanice) și Cyre Crowe (atacările vest europene).

Haga 2 Ian. Aliații au împărțit între ei cele 114 submarine estradate în modul următor: Anglia 78, Franța 15, Italia 10, Japonia 7, America 4.

Berlin 2 Ian. Se comunică din Haga, că aliați au hotărât ca din Turcia să facă un stat internațional sub suzeranțta Angliei, întocmai cum e Egiptul.

Berlin 3 Ian. În 29 Dec. n. s'au petrecut lucruri mari la Berlin. Aderenții lui Liebknecht, comuniștii de tagma bolșevicilor din Rusia, i-și dau toată silința să zădărnicească reîntoarcerea vieții și ordinii vechi în Germania. Dealt parte Foch a declarat, că cu o Germanie bolșevistă nu stă antanta de vorbă, nici alimențe nu-dă.

Între aceste două extreme se zburcă-mă țara, odată model de organizată și de două săptămâni Berlinul și Münchenul nu mai scapă de demonstrații sângeroase. Marea majoritate a burghezimitei și teratizată de o minoritate lămuritoare, constatătoare din „desmoșienii” bolșevicilor, soldați. Întocmai ca'n Rusia.

Socialiștii majorității, grupajii în jurul

lui Ebert și Scheidemann, vor să facă a-legerii noi pentru Adunarea națională, în care fiind reprezentat întreg poporul German, să se dea o nouă și sigură orientare politice de stat, după principiul: Nu forța brută, ci spiritul trebuie să decidă.

Spartaciștii lui Liebknecht, fără să poată garanta menținerea siguranței publice, ba chiar periclitându-o, aranjează demonstrații, asaltează palate regale și face totul ca să mărească zăpăceala. În 29 Dec. n. a avut loc în străzile Berlinului, în deosebi în piața regală din năntea parlamentului, o încordată măsurare a puterilor celor două partide; și cea' mai imponentă manifestare, care' vază vreedată Berlinul: 400,000 socialisti și 50,000 democrați percurgeau străzile Berlinului pentru a se aduna în piața numită mai sus, ca să protesteze contra teroarei bolșevicilor. După mai multe vorbiri încălțate mulțimea covârșitoare manifestă pentru guvernul actual, din care ieșise deja cei trei reprezentanți a minorității lui Liebknecht. Așa văr, în vântășeala evenimentelor, pentru un moment de pace cu spartac, socialiștii majorității stăpânesc situația Rămâne să vedem, dacă se vor putea efectua alegerile pentru adunarea națională proiectată pe 19 Ian. n. și dacă aceștia vor putea realiza deviza de pe placatele lor că Socialismul e muncă organizată. Germania nu vrea să devină Rusia!

Paris, 23 Dec. Pentru restabilirea Belgiei s'au luat toate măsurile disponibile. Trupe germane vor trebui să lucreze ani de rândul. În Belgia au sosit 20,000 soldați germani, cari au fost prizonieri în Franța.

A. T. Dacia.

Londra 23 Dec. Ministrul de aviație a deschis linia aeriană de comunicație între Cairo și între coloniile sale.

A. T. D.

Constantinopol 23 Dec. Generalul Franchet d'Espèray a sosit cu vaporul „Patria” din Salonic la Constantinopol. I s'a făcut o primire grandioasă. A. T. D.

București 23 Dec. Take Ionescu stabilește următoarele condiții, pentru a intra în guvernul național:

1. Prelucrarea ministeriilor.
2. Prelucrarea administrației țării.
3. Persoanele propuse de Take Ionescu să fie aprobate fără condițiuni.
4. Partidul liberal recunoaște munca d-lui Take Ionescu pentru intrarea în acțiune alături de puterile antantei și pentru reformele țării.

A. T. D.

Berlin, 23 Dec. Antanta va ocupa întregă Germania.

A. T. D.

Praga 23 Dec. Guvernul republicii ceho-slovice a interzis pnera alegerilor de deputați pentru parlamentul maghiar în ținuturile ocupate.

A. T. D.

Praga, 23 Dec. Guvernul republicii ceho-slovice a ordonat reprezentanței orașului Kőszeg să mențină în serviciu pe toți funcționarii poliției neosepcionabili, dacă vor depune jurământul de fidelitate republicii ceho-slovice.

A. T. D.

Praga, 23 Dec. Guvernul publică legea, prin care se introduce ca limbă oficială în ținuturile ocupate din Ungaria, limba slovacă.

Milan Hoga a fost denumit secretar general de stat și a preluat de la ministrul Škrobar administrația slovacă.

A. T. D.

Cetinje, 23 Dec. În contra lui Nikita s'a încercat un complot, care însă nu a reușit luijilorii au fost arestați.

A. T. D.

Agenția Havas comunică, că la congresul de pace vor lua parte și reprezentanți ai neamurilor desrobite din Austro-Ungaria și Germania. Românii, Ceho-slovacii și Jugo-slavia vor fi considerate ca mari puteri. Ungurii, Austriecii și Germanii rezizați în Austria, vor avea numai delegați. Rusia bolșevistă, al cărei guvern nu este recunoscut, va lua parte numai ca consultatoare. Probabil însă, că Rusia va fi reprezentată prin o comisie internațională.

A. T. D.

Evenimentele sângeroase din Ucraina O persoană sosită din Rusia în împrejurări aventuroase dă în ziarul „Dacia” lămuriri interesante asupra celor ce se petrec dincolo de Nistru asupra luptelor, cari au înșănătat orașul Odesa în ziua de 5 Decembrie 1918.

Mișcarea lui Petliura care căpăta o extenziune uimitoare, a început să fie zădărnicită treptat de către elementele de ordine franceze și scum în armă, de către energice intervenții ale unităților aliate.

Cât timp bandele bolșeviste n'au dus o acțiune directă de terorisare, cât timp ele au evitat agresiuni asupra trupelor franceze acestea au rămas mai mult spectatoare, atente la elocuții dezordinii. Din clipă când bandele au luat o înfățișare de armate cuceritoare, acțiunând violent asupra organelor voluntare de apărare publică și luând chiar atitudine ofensivă împotriva unităților franceze, acestea au trebuit să intervină. Pentru apărarea vieții populației, pentru suprimarea voinicilor ciocniri de stradă, pentru împiedicarea lătrii unei mișcări care li aminteă direct, francezii au trebuit să caute a restabili ordinea prin luptă organizată și măsuri represive.

În acest fel s'au petrecut lucrările la Odesa. În 5 Dec. 8600 de petliuriști care terorizau partea de nord a orașului și împrumieau în atacez legiunea de voluntari (dobrovolnici) alcătuită exclusiv din foștii ofițeri ai armatei imperiale ruse. Cei 1500 ofițeri ajutați de un corp de 800 de voluntari polonezi ar fi fost de sigur înfrânți măcelării și partea de sud a orașului sângeros terorizat, dacă unități franceze din port n'ar fi intervenit la timp. La luptă primitivă de bandă bine armate, dar rău organizate și rău conduse, francezii au opus preciperea războiului modern de abilită organizate folosindu-se de atacul unităților mici. Deși inferiori mult în număr bandelor bolșevice, ei au isbutit să înfrângă și să ghească bandele petliuriste.

Ceea ce a fost în adevăr uimitor în această ciocnire, — povestește martorul ocular, care a fost surprins între cele două tabere dușmane — este extraordinara vioacine a salturilor soldaților francezi și mai ales graba cu care săpau în plină stradă la fiecare salt înainte, tranșee instantanee.

Pe lângă cei 1500 morți, bolșevicii au pierdut și un număr considerabil de prizonieri.

Ordinea a fost restabilită în întreg orașul.

Informațiuni.

Dorim ca acest cel mai fericit Crăciun pentru noi, ofițerii și soldații armatei române, lipsiți de bucuriile cercului familial, să-l petrecă veseli și mulțumiți în mijlocul nostru.

D'asemenea dorim cetățitorilor ziarului nostru sărbători fericele.
Redacția.

Din cauza Sfințelor sărbători, Nașterea Domnului, ziarul nu va apărea până Vineri seara.

Regina complet restabilită. De câteva zile M. S. Regina, care a fost atât de greu bolnavă, a părăsit patul și este aproape complet restabilită.

Suverana a făcut o mică preumblare prin oraș în trăsura închisă.

Sărbătucina dispare din ce în ce și de sărbători crede că Regina tuturor Românilor va fi iarăși pe deplin sănătoasă în mijlocul Poporului său.

Toată România va afla aceste vești îmbucurătoare cu o bucurie-nespusă

Pe linia Brașov-București circulă tren regulat fiecare zi. Plecarea din Brașov la 10 oare și 10 minute înainte de masă. La Predeal are legătură imediată iar în București sosește seara la 10 oare.

Acasă... După doi ani de lungă și chinătoare pricelge lăță-întorși spre Ardealul cu doriri. Din Basarabia aducându-și un somn lung din care creșdau, că n'o să se trezească în vece, ne-au sosit prietini; profesori *Axente Bancu, Dr. Steric Ștefăniș, Dumitru Zapen* și avocatul *Dr. Vasile Gligor*. Pribeșii lor însemnați deșteptarea Basarabiei din amorteala ei de cultură românească. Sufărurile pribeșilor sunt răplomite prin faptele lor, ca ne zămălesc munga lui *Gheorghes Lazăr* în prima școală românească.

Un act de binefacere. Joi, în 20 I. e. cunoscutul frontaș brașovean *Dumitru Rocea*, dorind să facă o bucurie de Crăciun celor lipsiți și amărâți, a distribuit din al său proprie o cantitate mai mare de lapte cam la vreo 25 vâdive din parohia Bisericii Sf. Nicolae, ai căror bărbai au căzut pe câmpul de luptă. Cantitatea a variat dela 5—15 kgr. de familie, după numărul membrilor. Pe lângă aceasta a mai dat și ajutoare în bani.

Gestul frumos al d-ului Rocea nu are lipă de laude și se laudă singur. De altcând Di Rocea e cunoscut și multor intelectuali brașoveni, care, când criza de alimente era mare în orașul nostru, au fost sprijiniți de D-Să.

D-zeu să răsplătească înșuși și fie ca fapta D-Săie să afie cât mai mulți imitatori nobili, azi când se simte atâtă lipsă.

Științea steagului în Codlea. s'a săvârșit Duminică, în 17 Dec. în mod înălțător, la sfârșitul liturghiei, fiindăndu-se celor două fașă, în număr frumos intruși, o înșușă flejtă vorbire din partea parohului G. Fl. Părgăreanu, vorbire înșoșită de puternice strigăte de Trălăscă România Mare precum și de salutare de onoare date de membrii gardei, conduși de inimosul vătăf George Stoia.

Micul legionar. Suh acest titlu a apărut o broșură în editura ziarului nostru cuprinzând:

1) Un scurt istoric al Neamului românesc dela colonizarea în Dacia și până în ziua de azi.

2) Imnul național român

3) Instrucția militară română, cu comănde de instrucție.

4) Ce trebuie să cănte legionarul? Câteva înmuri și hore naționale din cele mai frumoase.

Broșura se află de vânzare la administrația ziarului cu cu prețul de 1 corooană.

Harta României Mari. La administrația ziarului nostru se află de vânzare o hartă bine reușită a României Mari Prețul 2 corooane. 1—10

Curs de croitorie în Brașov. Corporațiunea meseriașilor din Brașov aduce la cunoștința maștrilor și sodărilor croitori din loc, că în luna Ianuarie a. c. se va deschide un curs de croitorie, în care se va preda grațuit înștrăți junii de desemn special pentru croșăla hatnelor de bărbai. Anunțări se pot face până inclusive 15 Ianuarie 1919 la direcțorul școliei de meserii Ioan Doza.

Italia va primi cea mai mare parte din vasele flotei de comerț austro-ungare. Cum se comunică din *Chiasso* la 31 Dec. s'a hotărât la Paris, ca Italia să primească 3 părți din flota comercială austro-ungară. Această hotărâre a luat-o conferența aliaților pe baza propunerii făcute de ministrul italian *Kroski*.

Primul german la Paris. Jurnalele din Paris se ocupă de cazul unui german cu numele Bud din Hanovera, care a sosit la Paris în chestii oficiale pe baza unei legitimațiuni a comisiei de armistițiu. Ajuns în Paris a velt să descindă la "Grand Hotel." Hotelierul i-a denegat ospitalitatea pe motivul, că unliunea hotelierilor francezi a hotărât să nu mai primească: nici după război nici un german în hotelurile franceze. Astfel domnul Bud a trebuit să se adreseze poliției, care l-a încvartiriat apoi în palatul ambasadei germane.

Panama la centrăia de cartofi din Budapesta. Baronii și groii unguri vărăți prin toate centralele de aprovizionări și-au înfundat, care de care din, gros buznarele pe șesele bieșilor țărani. În decursul războiului s'au descoperit mulțime de șarlatani de milioane. Acum din nou s'a dat pe urma unui mari panamale la centrăia de cartofi, de unde lipesc patru milioane

de corooane, cari ar fi încăput pe mână prietului *Ludwig Windschgrätz*.

Aliment din Helvetia pentru Viena în 1 Ianuarie a sosit în Viena primul transport helvețian cu articole de alimentație în 42 de vagoane, încărcate cu 417 tone Delegația Confederației, expunând situația tristă în ale alimentației din Austria-Germania a cerut din Paris permisiunea să trimită pentru această țară: 30,000 tone bucate, 3,000 tone unsoare și 1000 tone lapte condensat.

Expoziție industrială la Manchester. La Manchester s'a deschis o expoziție a fabricatorilor engleze, în domeniul țesăturii, ingineriei, chimiei și a construcției aeroplanelor. Expoziția are de scop să constate câte din producțiunile Europiei Centrale, pot fi fabricate acum de fabricile din Anglia.

Vot de încredere în Guvernul Clemenceau. Societății renunțând în la multe întepretări, d-nii Clemenceau și Pichon au expus politica externă a guvernului francez. Camera a votat o moțiune de încredere în guvern cu 398 voturi, fiind 93 contra.

Mulțumită. Firma *Georg Foth & C.* a dăruit pentru copii săraci dela școala fröbeliană a sf. bisericii Sf. Nicolae din loc 4 buc. Boltero; 6 părechi jambiere; 6 părechi mănuși și 12 părechi manșete de lână.

I se exprimă mulțumită călduroasă.
Elena Prisy
conducătoarea școliei fröbeliane.

Înștiințare. Subscriși aducem cu plăcere la cunoștința tuturor membrilor și binevoitorilor "Asociațiunii pentru sprijinirea meseriașilor Români din Brașov" că după 4 ani de zile de trudă și amărăceam au sferit în decursul acestui război, care voia să ne gurgă pe noi și toate instituțiile noastre de pe fața pământului — la 24 v. a. c. (*Ziua de Crăciun*), *Asociațiunea noastră își reînșește activitatea.*

On. membrii începând cu ziua de Crăciun se vor putea întruni, ca și înainte de război, în localul Asociațiunii, aranjat din nou în Casele din Str. Orfanilor Nr. 3 proprietatea, maritimosei familii brașovene Popovici.

Preș. Ilie, Savu.

Secr. Nicolae Furnic.

Med. inv.

Dr. Mircea Mocau

fost medic de spital în București—Budi-
pesta și Viena s'a stabilit în Brașov.
Ordinează dela 11/5—1.

Str. Castelului 50

Telefon 635

Anunț.

Expoziție de tablouri, acvarelă și desenuri potrivite ca daruri de Crăciun a deschis profesorul *Hermann Morres*, în Strada Orfanilor Nr. 7.

Expoziția se poate vizita în fiecare zi între orele 10—2.

Întrarea 1 corooană.

Supliment la „Glasul Ardealului“.

Acceaș Poveste.

de Octavian Goga.

De câte ori vremea cu sânge ne-adapă
Obida din cronica Țării,
Acceaș poveste de veci se desgroapă
Și strigă în noaptea ulării.
Ea spune de oameni, de câmp și de munte
De tine prostime săracă,
Ursită să fereci din trupuri o punte,
Ce nu pot dușmanii s'o treacă.

De voi scriu moșnegii pe foi de ceașoave,
La fel își însușe slova
Neculce la carte și Vodă 'n hrisoave,
În țara de jos și 'n Moldovă.
E legea bătrână și lege-a păstrată:
Să dați voi pământului moaște,
Căci multe potopuri hotarul arată,
Dar zid, numai unul cunoaște.

Așa ne păzăriți străvechea moșie
Cu brațe de p'ug și de săpă,
De-atâtea ori moartă dar pururea vie
Tot viforul vostru o scapă.
Și astăzi când moștea o simt la fereastră,
Povestea acceaș rămâne;
— Lații-o zămite boieri Dumneavoastră
Să știți și ne-o spuneti și mâine!

Frații noștri „de peste hotare“ în Basarabia.

Când se va scrie mai pe larg istoria noastră culturală din vremea Mareșilui Râzboi, desigur că istoricul va avea de scris bogatele pagini despre rolul jucat de rădări Ardeleni și Bucovenieni în propaganda națională săvârșită prin ei în Basarabia.

Fac o măturisire și anevoie m'er convinge cineva de contrariul că, oficialitatea noastră adesea în funcție de partid, n'ar fi putut face mult, ba poate prea puțin de nu ar fi avut de ajutor pe acești refugiați, cari cu toate necazurile inerente durerosei prigoinei, au munit cu nesuse puteri sufletești pentru interpretarea și aplicarea idealului nostru și în scumpă Basarabie.

Toți acești vrednici luptători reprezentând toate categoriile profesionale s'au schitat așa de vrednic de misiunea ei s'a încredințat, că n'aș putea găsi cuvinte de laudă pentru fiecare.

În timpuri negure, când stărie de fapte din Basarabia se prezentau într'o lumină nefavorabilă, când frații Basarabeni deși bun Români, nu erau totuși în deosebite familiarități cu realitățile neamului, în aceste timpuri pe lângă unele bune elemente din România la propoveduirea „cuvântului celui bun“, Ardeleni, Bucovenieni, Macedonenii etc. totți odată au conlucrat frățeste cu Români din Regat pentru ca ideala Unirii să stăpânească inimile tuturor.

Datorită acestor purtători de idei și fapte, ogorul românescului din Basarabia paralizat prin educație și cultură rusească a trezării și înviorându-se asemenea câmpului primăverii, promite o recoltă surprinzător de bogată. Mai curând decât credeam, Basarabia sub raportul trezirii naționale a făcut reale progrese. Nu știu dacă în

afară de „Neamul Românesc“ au mai fost și alte gazete române înțelegătoare de menirea lor pe acceaș vreme; între ele ne vom aduce aminte de drag despre ziaristica română din Basarabia întărită prin România Nouă, Cuvânt Moldovenesc, Răsăritul și Sfatul Țării. În acceșe gazete Frații noștri alături de inimioșii Basarabeni au colaborat cu pricepere și au știut să pună la locul lor pe streinii și instruiți vicleni, cari nesocoteau cu răutate drepturile noastre asupra Basarabiei.

Ori profesor, ori preot, ori gzetar, ori militar, ori alte ocupații, ori negustori, etc., toate elementele de gospădărie socială, adevărate energii, și-au împlinit cu prisosință chemarea în Basarabia.

Acum acești frați s'au întors la căminele lor în cuprinsul țărilor, cari nu mai aparțin prin silnicie dușmanilor, ci Lor și noastră tuturor Românilor.

Pentru munca lor meritați, primămească acești apostoli și frați mulțumirea noastră, a fraților din Țară.

Pr. G. I. Cotenescu
Confesor militar Stoenții Mascel.

Napoleon și religia.

Napoleon nu odăta a fost numit pe nedrept de ateist. Dar educația primită și întreg felul său de gândire și conduită ne dovedesc, că credința în Dumnezeu a fost plantată de timpuriu în sufletul său și că a crezut în providență și atotputernicia divină. El însuși a zis odată: „Eu nu mă bazez pe credința lui Gregoriu VII-lea, sau Benedict al XIV-lea, ci pe a lui Iussu Cristos, care a zis: Dați Cezarulul ce e al Cezarului... În înțelesul evangheliei eu dau lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu. El m'a dat coroaia; în mână mea este puterea lumescă pe care eu o voi și conduc.“ Iar cu o altă ocaziune s'a exprimat astfel: „D-zeu ne-a luminat îndeajuns, ca să nu credem în erezii“.

Dar nimic nu scoate mai bine la iveală credința lui în D-zeu, decât următoarele cuvinte din memoriile sale: „Omni pentru accea crede în D-zeu, pentrucă tot ce este în jurul său adevărește existența lui și penetrucă spiritul marii ca Newton sau Leibnitz au crezut într'ănsul. Eu nici odată nu am tras la îndoială existența lui D-zeu“.

Nu a fost om fanatic sau bigot, dar nici clerical. Însă pentru accea pe inula Sf. Elena s'a și spovedit, iar înainte de moarte cu două zile spre liniștirea sa sufletească a chemat un preot la sine.

Cu totul altcum stă lucrul, dacă vom lua în considerare referințele sale față de biserică, dar mai ales față de preșpine.

Crescut în spirit liberal, democratic și revoluționar; pe aripile revoluției și a datăp de ideile radicale ale acesteia, s'a avântat Napoleon la culmea gloriei omește. Dar cu toate acceste ideile ateiste ale revoluțiilor franceze nu au lăsat urme adânci în sufletul său, căci deja pe timpul directoriului îl vedem rehabilitând biserică și introducând din nou ideala Dumnezirii, pe care conventul francez o șterse.

În decursul domniei sale s'a ocupat încontinuu de biserică, folosind-o ca un mijloc la elmințarea puterii sale. Nu a lăsat pe preoți, dar a considerat credința ca necesară pentru popor din punct de vedere al statului.

Este interesant conflictul lui Napoleon cu papa Pius VII-lea.

Când Napoleon, după strălucitele-i învingeri se proclamă de rege roman, iar Roma fu declarată de oraș împărătesc, papa avu cutezanță să protesteze contra acestui fapt, anatimizând pe puternicul împărat. Dar zadarnică a fost anatema papei, căci neduplecatul împărat nu s'a dat la Canosa să corăre lertare ca odin-oară Henrick IV-lea ci după contră papa e silit la părăsi Roma și a se muta ca prisionier în Fontanebleau. După acetea blajinul papă zise lui Napoleon: „Sire îți stă în putință de a face cu mine ce vreal, dar nu mă vei putea sili să fac nimic contra voinții mele“. Cu toate acetea la încoronarea sa ordonă papei să vină la Paris; dar în momentul încoronării smulgându-i papei coroana din mână și-o puse el însuși pe cap.

Dealțul Napoleon a fost totdeauna dușmanul puterii lumestii a papei, căci în 1809 înaintea unei deputații a Romei s'a exprimat în felul următor: „Iussu Cristos nu a aflat oportun de a creia putere lumescă pe seama Sf. Petru. Papa este numai capul sufletesc al bisericii, înprărit fi sunt eu“.

Ideala D-zelirii, biserică, preoții erau pentru Napoleon numai mijloace pentru creșterea puterii sale; e știu, că dinastea sa nu poate fi susținută decât de armată și preșpine. De accea nici odată nu a roștit un singur cuvânt împotriva lui D-zeu, dar ca răspuns preoților la anatemele bisericății nu s'a silit a enunța următoarele: „D-zeu m'a ridicat pe tron, iar voi vermi (preoți) îndrăzneți să vă împotriviți mie? Eu la D-zeu, iar eu napel, sunt dator a da seama despre domnia mea. Au doară nu credeți, că voi săruta încălțămintele papei? Dovediți-mi, că Iussu a pus pe papa de loțitor al său și de arnaș al Sf. Petru și că are pusa drept a anatemia pe un domnitor. Dacă odăți voi țieți țieți buni, vă vor ocroti de nu, vă înprăștie ca pe jidovi pe întreg pământul“.

Cât de debile erau legăturile lui Napoleon cu biserică catolică o reoghidău următoarele lui cuvinte: „Dacă învățăturile bisericii gallice nu ar conținea cu principile mele, m'ași face protestant și 30 de milioane de oameni m'ar urma exemplul“.

Nimic nu dovedește mai puternic, că Napoleon a folosit cereșmonile și culatea, de care se bucurau preoții înaintea credinșioșilor, spre scopurile sale, decât catechismul scris de cardinalul Caprara la îndemnul său. Acolo se poate citi între altele: „D-zeu a pus de împărat pe Napoleon. A stima și tervi pe împărat înseamnă a stima și servi pe D-zeu Chiar Iussu Cristos s'a supus porunciilor lui Augustus. D-zeu a trimis pe Napoleon în timpuri critice de a restitui religia“.

Cuvintele îpotrăpatului ne arată destul de clar, că nu a fost mare aderent al religiei și al bisericii, dar scrisul său precum și faptele sale ne dovedesc, că nici odată nu a fost ateist ci a recunoscut, că și puterea împărătească este dela D-zeu, căci el însuși a zis:

— Providența a pus în mâinile mele soartea neamurilor.

nb.

Patria-mamă.

Tara Majestății sale Regina Maria.

Omagiu.

Ardeau 'ncins de sărbătoare
Cu toți Carpații plini de soare
Chema la sine pe Bănatul
Cel icsuit și pe Țăratul
Său Maramurăș, pe Crișana
Că mândră ca și Cosânzeana,
Pe zona dulce Bucovina,
— Cu toți tot dintr'o toamnă —
Ca împreună sfat să fie
Să'nchege o împărăție
Cum nu a fost și nu mai este
Nici în minuni, nici în poveste,
Ca și cea Dacă și Romani
Ce fusesă cea mai năzdrăvană.

Și-apoi porniri toți ca frații
Și se untră și Carpații.
Ca Mamel-patrul să-l închine
Pământul ce l-se cuvine
Iar ce în cale le egize
Pe când de veste auzise
Și pe Cealaltu sta sprințit
Cu tot ce scump împodobit.
Pe cap coroana cu vulturul
În frunte stema cu bourul,
La brâu era tofășurată,
Cu Dunărea de-un pod legată
Iar halna-i din câmpii 'nverzite
Casută'n spice aurite,
Era cu Prutul jos tivită
Și cu Sireta 'mpodobită,
Mantaua sa era tălăstă,
Din marea neagră moarăță
Le găt cu salbă mrunată,
Ce fuse tală de-aldată:
Rovine și Călugărenii
Olietta și Războieni,
Brății la mări erau redute
Din Plepna-Grivița făcute
Pe Ploiești sau în scâlpit Mărăștii
Oltului, Jiu, Mărășeștii:
Insignele înstăngere
Cu mil de eroi răscumpărate
Iar la picere răzămăte
Sta Basarabia scăpăta.

Din depărtări văzu cum vine
Alaiu 'n zărlie senine
Iar Mama brațe largi întinde
Și neamu 'ntreg la piept cuprindă
În plâns se 'mbrățișează frații
Și'n jurul lor saltă Carpații
Din Nistrul 'n Tisa! hora mare,
Și trage noile hotare.

Iași, Noemvrie 1918.

Maria Baitulescu.

Pagini din Campanie.

de A. Cortea.

24 Dec. v. 1916.

Seară de Crăciun, cât am răscălit! Și tu și acum, totuși mai găsit! Treceam din sala de mâncare la cvartirul meu. În mijlocul drumului auz Vestea-minunată, trecând ce o tală pr'în liniștea satului. Mă opres și ochi-mi se îndreaptă spre bolta cerească înstelată și luminată de raze c-urate. Cel mai strălucitor e Jupiter, între Plefada și Hyade. — Ce m'ar putea azi seară cu iubiri mei mai mult, decât amintirile frumoase comune și privirile, ce ni-se 'ntălesc acum tu stele.

Și e a treia seară de Crăciun, în care meditez isolat și înstăreț în ziarul meu asupra Tinelor mari, din care încoș așa de mulți muritori nu s'au împărțit.

Căsenii mei au așteptat pe masă pale curate și acum dorul fericiți; ei știu bine, că Pruncul minunat va lua sălăș și în

odălia lor în astă noapte sfântă. Eu aștern hârtie curată sub condeliul meu purtat de Crăciun, și de nădeji, după o seară de Crăciun, în care s'adun, cântăreții mei, cu ei ei toți trei, să se sfătuiască așa și grămii: Iată ne-am trezit dintr'un vis urli!

12 April 1917.

Laboratorului meu distrus! Am munit zece ani, până l-am curățit de vechituri; l-am aranjat și înzestrat cu aparate moderne, mai bine decât ori care ală școală din Brașov, înghesbam și o mică colecție de aparate pentru exercițiile elevilor. Aveau un aparat de protecție în vol, cinematograf, gramofon, pompă perfectă, lunetă, o bibliotecă specială, cu un cuvânt aveau o plăcere, când intram acolo, totdeauna găseam material de ocupație nou și interesant: un eliostat cu orologiu, accumulatori — duplex, o locomotivă, drăguță, dinamo și o mulțime de accesorii. Doamne, ce greu mă pot împăca în cugetul meu cu ruinele acestui locor atât de înprețenit cu suletul meu.

Ah, și unde sunt tovarășii mei din laborator?

Ani întregi am analizat împreună probleme moderne, subtile: materia, inerția, electronii, relativitatea ne-au fost preocupămintele zilnice și mulțumirea sufletească mai mare nu aveam, ca și când ne succedea să desprindem clar câte-o chestiune controversată. Și năclări — nu puteam cugeta așa de profund, ca în laborator.

Scumpii mei colegi, tu Liviu, vecinic serios și tu Vasile vecinic blând, ați venit în mine, în laborator, încă tineri, amintiți ajutat cu toată înzestrea voastră nobilă, încât adusesem obiectul fizicii la o importanță neobișnuită într-un liceu clasic, și m-ă desprășit apoi turta mare, pentru că în vezi să nu ne mai vedeam. Și mi-ai dăd cu voi și pe mult din elevii mei lubii acolo, unde nu este relativitate, unde funcționează constant și regiștia zero.

Oare să nu fi urmat alt bine din munca noastră intensă, decât că elevii noștri, ajuși în curând în tranșee, au putut urmări cu mai multă pricepere funcționarea diferitelor mașini dracoane? Nu, în orele lor liniștite ei ș-au reamintit cu siguranță nu numai unele din experiențele noastre, dar și resumarile, ce le dădeam la fizica singuraticilor captoși, sau cel puțin tabloul sumar, sistemul complet, ce construim în orele ultime ale anului. Și impresiile câștigate atunci au rămas cu siguranță puncte fixe și de mănoare în multe, ce au simțit și cugetat ei mai apoi. Reflexiunile lor asupra acelu sistem unitor și rece trebuie că li vor fi determinat în parte la o viață-sufletească și la tepe, cari sunt în deplină armonie cu legea dumnezească mare, cu echilibrul dintre suflet și corp.

Din depărtare mare, unde mă aflu acum și din singurătatea mea din acest moment, acest laborator mi-se pare ca și o capsulă zdrobită, ce a conținut odată o bucăică mică de radu, care în decurs de 10 ani a emis o cantitate enormă de energie, în diferite forme și acum restul furat, iar bucățele din cuiie atât că mai fac măturice de epoca de aur din viața scumpă a scumpului nostru liceu.

Ah, nu te turbura sufletul! Peste trei zile e Inverea!

25 Nov. 1917.

Sositem dela Mielnița și prieteniul B. mă întâmpina cu dispozitiile comandamentului referitoare la armistițiul, ce începe azi și durează până în 4 Dec. v.

E frig de 10°C. Cerul secin. Aerul liniștit și prin geam simț dogoreala plăcută a soarelui. Nistrul aduce ghiță mul-

tă din Carpați. Gheorghiș încearcă soba. Telefonistii diviziei fac conductul electric pentru iluminare. Rutenele cer care pentru ca să-și aducă lemne din pădurea Tarului. B. a plecat să fotografieze noial cel nou de noete Nistru. A. Nici un cuvânt, nici o emoție în urma armistițiului. Am trecut cu toții prin zădușii sufletesti prea mari, decât să ne impresionare liniștea deosebită decât să mă putem crede aceluși întru-n sfârșit anonim al războiului. Suntem anafici și trebuie să înțelegăm din nou o ne bucuram cum învățasem trei ani lucrându-l a suportă liniștii orice înfernită.

Și totuși! Tot trebuie că se întrec o minune azi în lumel Parcă zăresc ne creasta dealului din Basarabia forma înaltă a lui Tolstoi, învalită într'un sunet sur, lung până'n pământ; înscin cu o curcă, cu capul deșălțit, cu mâna dreaptă întinsă spre soarele, ce urcă veseli ne bolta scldată în lumină și parcă simț că din sufletul meu evaporează și alinți picuri de ură fată de ori ce tel de dușman.

Liniștea și seninul de azi sunt mai adânci, mai tălincă ca în anulul. În loc de aviatori, arsele și grante azale suflete zboară în prin aer. Suflete de ale celor morți și de-ale celor vii; de-ale fratrilor și ale dușmanilor. Eu cred că pentru aceea suntem așa de fideți fiindcă sufletul acestor nu lăst în stăbănire azi vâzduhul de de-a supra noastră și nu vom să le turburăm plătirea lor lăst în seninul adânc. Da da; e o minună azi în lumel! Tolstoi cade la genunchii și zănuși cu o față sură cer rozgă. Și pară deodată s'au schimbă fețele tuturor. Numai e nici unul cu față îngândurată. Încrunțată. Toți au o înșire în mișcările și cuvintele lor de pară numai sunt cei de ieri, de pară de mil de ani trăiesc — în rol, unde nu a durere nici lăstărate.

Simț că furtuna cea mare de pe marea evoluțiunii omenești s'au domolit și azi ne aflăm în înconfort unui vieti în care suflete vor sedea în tronuri și în iubire vor cărmui masina vietei. Ah, ce bine mi-e acum! Nu mă mai dăde Doamne în locuri unde se uresc oamnei!

Mihailu Viteazul și Ardealul.

(St). Se cuvine, ca azi când în toate bisericuțele din vârful dealului se aduce mulțămăta celui de Sus, care ne-a învitat, scăpându-ne de jugul milenar, să ne aducem aminte și de acela, în creerii căfă s'au furiți pentru primadată ideea unității neamului românesc, idee, care a și înfăptuit-o, jertfindu-se pentru ea. Se cuvine că memoriei acestuia, a mariului erou Mihailu Viteazul să ne proțermem și să ne îndreptăm privirea spre eroismul și faptele lui, cari vor trezi simțirii necunoscut, făcându-ne vrednici urmași ai lui. El, eroul neamului, cu spada săngerată, a venit să ne ureze soartea, să ne scape de loviturile călăilor, cari de alăpa azi de zile ne mănăncă măduva și ne-au săngele. El a făcut să răsară și pentru noi soarele pe aceste plături, desi de durată scortă, dat lăsdă căra de lumina săpăta în inima ficăruș, dără care azi și răcăpănt strălucirea, să nu mai apară. Lumină, nedeșpărtită de figura" lui Mihailu Viteazul.

Ei eliberază preutul român din lobăgia țărănească, scapă pe țăraniul român scoborât pe neștiințea din starea de supus la țară, lăstând via de jug a nobililor unguri, lipsiți de averi, căci averta țăraniul mori fără testament — cea ce se întâmplă totdeauna din neștiință lui de parte, era moștenia de nobli, țăraniul nu putea intenta proces stăpănului său, mărturia dată de țaran, nu avea nici o țarie, nici

contra apei pro stăpânului.* Ce bucurie pe lângă românii din Ardeal, să un domn român din sângele și osul lui vine să-l elibereze.

Era 17 Mai 1598. Principe ardelean era lezitul Sigismund Báthory un fanatic, un smintit de cap. Se urâte de tron, abdică în favoarea Habsburgilor și pleacă în Silezia. Liniește castelele, lăsa oscarilor să prindă, ei la face să-și calce cuvântul, să vină din nou în Ardeal, să-și ocupe cu astăzi și vaiețe tronul.

Domnia, nici de sădată, nu-i de durată învoluntară, abdică din nou în favoarea fiului său, cardinalul Andreu Báthory. Ardeleanii fără deosebire de naționalitate nu-l iubesc.

Așa Sași află că la Alba-Iulia se trăfese în piața 7 feți, în care voia să răfese pe cei 7 Juri, și cer ajutorul lui Mihailu. Mihailu le și promise, dar cunoscând înfrâncăria cardinalului Báthory și să fie asigurat, că din spate nu va fi atacat, în vreme ce în față avea povoiul turcesc, în 26 Iunie 1598 îl jură credință, pe unul D-zeu, tatăl, fiul și Duhul sfânt*, ca la momentul potrivit să înfișă stărua tricolor în vârful Corpărilor să dispară bariera între frați, să-și unească răznil mamei comune.

Mihailu face pregătirile pentru acest moment și mai cu seamă după ce prinde epistola trimisă Turcilor, în care se pečetulea alianța încheată de Báthory cu Turcii și Ieremie Vodă domnului moldovean, pentru răsturnarea din tron și prinderea lui.

Báthory aliaud de pregătirile lui Mihailu, trimite spioni peste spioni, să vadă de sunt adevărate sau nu svonurile ce so răspândesc.

Dar Mihailu, lucră cu atâtă taină și diplomație, de nu le era în putință să afle ceva din pregătirile lui, ce se întorceau cu firma credință că nu, întâmpla nimic. Așa în vremea unui sol, nu găsete în jurul lui Mihailu, nici 300 soldați din Corpărilor lui, lăta cauza de ce îl permite să compere din orășele sășese arme, praș, trâmbele, steaguri și tot ce trebuie pentru armată și să le ducă în țară.

Fiind pregătirile gata și având în mână și împuternicirea împăratului să ocupe Ardealul, în 16 Oct. 1599 trece Carpații prin pasul Buzăului, să dea lovitură de moarte principelui Báthory. Báthory auzind de intrarea lui Mihailu, își mișcă tabăra de lângă Sebeșul sășesc spre Sibiu. Lângă Șelimer își așează linia de bătă. La centru 100 călăreți și 300 polcezi, înarmați cu arcuri, poști și săbi. La dreapta pedestrași și 1000 Sași, la stânga 600 pedestrași, iar la spatele acestora, armata ajutoare. Negocierile începute între cele două tabere n'ajungă la rezultat, tunc ardeleani dă semnul de luptă. Primul atac al cavaleriei ardelene pune pe fugă oastea lui Mihailu, care văzând pericolul în fruntea a-lor 4200 Caraci și Poloni neîntrați în luptă, cu spada în mână cosind în dreapta și stânga își face drum prin mulțimea turbată.

Cardinalul văzându-și oastea decimată și bătută cu 100 alți tovarăși, să scape de răzbușnarea Valachului, o ia spre munți Ciucului, în nădejdea că poate scăpa în Moldova, iar de aici în Polonia. Dar n'a scăpat! Săcuți îndărjii, îl urmăresc în pădurile acestor munți, cade lovit de săcurea unui păstor. Capul săngerat e dus la Mihailu, la porunca căruia e îngropat cu cinste în cetatea princiării Alba-Iulia.

Victoria lui Mihailu, înveștește inimile Românilor. Momentul răzbușnării a sosit și nu are margini. Viperile înveninate, trebuie strâpse. „Venetici, cari au venit prin silă, de ne-au călcat țara, ne-au răpit pământurile, drepturile, viața, ne-au chinat și ne-au aruncat în cea mai cumplită răzbușnare”. Sângele îndărjii, avea îl poate potoli.

ii Mihailu călare pe un cal alb, incun-

jurat de 8 copii de casă, îmbrăcați bine, în sunetul clopotelor, trâmbeilor, în bubulatul tunurilor și ropotul puștilor își face intrarea triumfală în Alba-Iulia. Convocă dieta, primește jurământul jării, în schimb jurământului princiări, că va observa privilegiile și drepturile jării.

Urmează lăturile nobel țăranelor române lucrători ai gilei stăruie, înaltă din ei la rangul de nobil, să poată avea intrarea în dieta jării.

Dar, dă prea mult crezământ lătelor păgâne — nobililor unguri — cu cari s'a încununat, prea dă crezământ aceluia cuib de năpărci — camarile vieneze — care prin unelirile-i mărgave, ne omoară pe un Mihailu, Iancu, Horea, Cloșca. Așa azi, culcușul năpărcilor s'a stricat, ca să nu se mai relaxe niciodată.

Nori negri se ivesc pe cerul înstat. Bubuțul trăsnetelor, luminatul fulgerilor, prevestesc deslășuirea unei groznice furtuni...

De Mihai, „înainteză spre culmile de putere, pe cari le visa imaginația lui aprinsă.” Trece munții alungă pe dașmanul de moarte, pretiul turcilor și polonilor, pe Ieremie Movila domnului moldovean.

Idealul și l-a ajuns! E Domn al tuturor românilor.

Deși cuiva mișește în 9 August 1601 de șbirii călăului Basta, generalul împăratului trimis să țină în frâu pe valachii neastâmporați, el și azi trăiește și va trăi în sufletele noastre.

Idea, ideea unității, sămănată și nutrită cu sângele lui propriu, a fost călătora generațiilor ce-au urmat, până când un vrednic urmaș al lui, un al Mihai, prin părăsirea de sânge vărsate de fil nemulțumiri românești, a pectetului pentru todeauna dela Nistru până la Tisa, înaintea lui Dzeu și a omienilor.

Unii suntem! Oare vrednici suntem?

Vitorul ne va arăta.

România Mare.

— O mică geografie —

(s.) Când Ungurii holonții de vecinii lor au ocupat țara fecam de pe din anul 896, ce o au ocupat până mai ieri, au aflat în cea mai frumoasă țară românescă principatul lui Glad în Bănat, alui Menemirul în Crișana și alui Gela și Keon în Ardeal. Acest pământ românesc dela Tisa până în Carpați, l-au stăpânit Ungurii cu nedreptate până astăzi. La anul 1300 Negru Vodă, venind de peste munți, pune temelie Menteiei, iar cu 50 de ani mai târziu Dragoș Vodă înfrințează Moldova care mairăzua să mărit cu Bucovina și Basarabia. La anul 1775 Bucovina a fost ruptă din Corpul Moldovei și a trecut în stăpânirea Austriei, iar în 1812 Turcii au dat Basarabia Rușilor. O mică parte din Basarabia au reînăpăstă în 1856, dar în 1878 au luat-o din nou, primind România în schimb Dobrogea, care în 1913 a fost întregită cu Cadrilaterul. Astăzi, în 1918, din voința nestăruțată a lui D-zeu, toate pământurile acestora românești s'au unit și formează o singură și frumoasă țară românească: România Mare.

Să ne închipuim un cerc mare, turrit la miazănoapte și miazăzi, format de râul Tisa la apas, de Nistru și Țarmul Mării negre la răsărit și de Dunăre la miazăzi, care cuprinde o suprafață de 327,000 km² adică cu 3000 km² mai mult decât fosta Ungarie, și vom avea înaltă țara noastră. Din partea apuseană a acestui cerc, gheonchiul Carpaților formează un sector, în unghiul cărora se o căldare uriașă cu tunchiul șbiric de mulțimea dealurilor și cu marginile, cari se ridică până la înălțim a

Pietrosului și Negoiului, Bihorul și Ceahlăului, se răsăta Ardealul de aur. La miazănoapte Maramuruș cu munții împăduriri, la apus Crișana șesoasă cu grăuile, movilele și cu mlaștinile sale, astăzi svăntate, cari au făcut loc pământurilor mărginate, umplu sectorul până la Tisa. Din fluera Carpaților pornesc înspre miazăzi lungi culmi de dealuri cu păduri de fag și cu vii, cari în Oltenia trec pe neștipte în șesul productiv îngustat de Dunăre. În Muntenia culmile dealurilor bogate în petrol și sulfine so scurtează și caș brusc pe șesul larg al Munteniei, cu dumbravele, stepele și hoidele sale de carpați fără număr și hotar, atât de cunoscută și în străintăte. Coșapa de cunoscută încă își are avangarda sa de dealuri frumoase împădurite, îngrate mai mult în culmile despărțite de văi, în cari lucră cu zor herestale. În chipul acesta umbresc Bucovina și Moldova până la Siret. Ceaușe urmează de aici spre răsărit, restul Bucovinei și Moldovei până la Prut, apoi Basarabia până la Nistru, este un podiș (plătuț), între 250 și 400 m. înalt, în care răruile au lălat văi pușia adânci, dar foarte largi, lăsând între ele niște mușuroșe de dealuri domoale. În partea de miazăzi a Basarabiei dealurile trec pe neștipte în șesul Bugacului, unde nu mai aflăm pădurile și hoidele dela miazănoapte, ci numai lucrul năpăului și caracteristicul scăiet. Dobrogea, partea dintre Dunăre și Marea neagră, e împodobită la miazănoapte de dealuri bătrâne, cari odoioră erau munți înalți și stăteau probabili în leagăruie cu Munții Rodnei din Ardeal; cealaltă parte cu Delormănu să de stejar, e o bucată din podișul Bulgariei.

În prinția hidrografică, R. M. este tributara Mării negre. Alăz de Nistru și afluenții săi și de câteva râniețe dela Dobrogea, cari se varsă direct în mare, toate râurile se varsă în Dunăre. Cumpăna a celor cea mai destinată și mai mare ne-o dă culmea Carpaților, deși nu todeauna culmea cea mai înaltă, separând astfel apele Tisei de cele Dunării. Numai 2 râuri: Dunărea prin, strătoarează Carpați și Olțul, prin pasul Turului roș, o răzbat înăz, Nișeușul, Someșul, Crișurile, Mureșul cu Ariceșul și Târnavele sale, apoi Begea formează bazenul Tisei. Timișul, Iul, Olțul, Argeșul cu Dâmbovia, Jalomul și cunștia Pravoia, Buzăul, cari despart culmele dealurilor dela Oltenia și Muntenia, apoi Siretul și Prutul cu afluenții lor formează bazenul mai restrâns al Dunării. Dunărea e râul cel mai mare și mai însemnat, ea este drumul cel mai natural al Românilor spre apas. Lăț de 800 — 1400 m. și adâncă de 30 m, având cursul lin, este o artă de comunicație de însemnată te capitală pentru tot felul de vase. Este însoțită de lacuri și bălți foarte bogate în pești, înaintea de a se învîrsa în mare se împarte în brațe, în schimbând un timp miazănoapte și nesătoasă, care sulfă și are un pușin cultivabil în întreaga țară. Râuri navigabile mai sunt încă: Tisa până la Solnoc, Mureșul până la Arad, Crișul până la împreunare, Timișul până la Pancloua, Nistrul aproape pe întreg cursul său prin Basarabia și Prutul pentru vase mai mici până la Suleia.

Clima este continentală: veri călduroase, ierni geroase. R. M. se află pe frontul de bătăie al celor 2 vânturi mari: vântul, care vine dinspre apas, care aduce vara plou și răcoare, iar în ianuarie gerul și vine cu zăpadă, și monșunul iazic, care sulfă dinspre răsărit, aducând vara vreme senină și ferbinte, iar ea ger cumplit și cer lipșed. Dupăcum iese învingător unul sau celălalt, așa se schimbă și vremea, iar urmarea e, că recolta nici când nu e sigură. Ploule cele mai multe le capătă păturile muntoase, mai puțin șesurile, dintre cari Bugacul e mai scurtat.

